

Τα επίπεδα των αντισωμάτων έναντι του νέου κορωνοϊού στο αίμα μειώνονται με την πάροδο του χρόνου στα ασυμπτωματικά άτομα και στους ασθενείς με ήπια συμπτώματα COVID-19

Στις 18 Ιουνίου 2020 δημοσιεύθηκε στο έγκριτο περιοδικό Nature Medicine από τους Long και συνεργάτες η πρώτη μελέτη για τη μείωση των επιπέδων των αντισωμάτων σε ασυμπτωματικά άτομα που είχαν μολυνθεί με τον νέο κορωνοϊό SARS-CoV-2. Οι Καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Ουρανία Τσιτσιλώνη**, **Ευάγγελος Τέρπος**, **Εύη Λιανίδου** και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ), συνοψίζουν τα βασικά δεδομένα της μελέτης. Οι ερευνητές έλεγξαν 37 άτομα που ήταν θετικά για τον κορωνοϊό με μοριακά τεστ, αλλά δεν εμφάνισαν συμπτώματα της νόσου COVID-19 και συνεπώς δεν χρειάστηκαν νοσηλεία. Διαπίστωσαν ότι, σε σύγκριση με νοσηλευθέντες ασθενείς με COVID-19 (που είχαν σοβαρότερα συμπτώματα), τα ασυμπτωματικά άτομα ανέπτυξαν στο σύνολό τους ασθενέστερη ανοσολογική απόκριση μετά τη λοίμωξη από τον κορωνοϊό, είχαν χαμηλά ποσοστά αντισωμάτων στο αίμα τους και ποσοστό 40% από αυτούς βρέθηκαν οροαρνητικοί (δηλαδή δεν είχαν πλέον ανιχνεύσιμα αντισώματα) λίγους μήνες μετά τη λοίμωξη.

Η παρατήρηση αυτή μελετήθηκε πιο συστηματικά στην πλέον πρόσφατη δημοσίευση των Ibarondo και συνεργατών στις 21 Ιουλίου 2020 στο New England Journal of Medicine. Στη μελέτη αυτή συμμετείχαν 34 ασθενείς που ελέγχθηκαν ως προς τα επίπεδα των αντισωμάτων τάξης G (IgG) στο αίμα τους σε δύο ή τρία συνεχόμενα χρονικά διαστήματα μετά τη λοίμωξη από τον SARS-CoV-2. Η πρώτη μέτρηση αντισωμάτων πραγματοποιήθηκε περίπου ένα μήνα (κατά μέσο όρο στις 37 ημέρες) μετά την έναρξη των συμπτωμάτων και η τελευταία μέτρηση πραγματοποιήθηκε περίπου τρεις μήνες (κατά μέσο όρο στις 86 ημέρες) μετά την έναρξη των συμπτωμάτων. Με βάση τη στατιστική ανάλυση που περιελάμβανε την ηλικία, το φύλο, τις ημέρες από την έναρξη των συμπτωμάτων μέχρι την πρώτη μέτρηση αντισωμάτων και τα αρχικά επίπεδα των αντισωμάτων IgG στο αίμα, οι ερευνητές επιβεβαίωσαν ότι σε ασθενείς με θετικό μοριακό τεστ αλλά με ήπια συμπτώματα COVID-19, τα αυξημένα επίπεδα αντισωμάτων IgG που ανιχνεύθηκαν τον πρώτο μήνα μετά τη λοίμωξη, μειώθηκαν περίπου κατά το ήμισυ μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.

Συγχρόνως με την παραπάνω δημοσίευση, ο Διευθυντής του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC) των ΗΠΑ Robert Redfield ανέφερε ότι με βάση τα τεστ αντισωμάτων, ο πραγματικός αριθμός των ατόμων που μολύνθηκαν από το νέο κορωνοϊό είναι πιθανά πολύ υψηλότερος, από 2 έως και 13 φορές μεγαλύτερος από τα επιβεβαιωμένα κρούσματα. Και αυτό γιατί πάνω από το 40% των μολυσμένων από τον κορωνοϊό ατόμων δεν εμφανίζουν κανένα σύμπτωμα. Η αναφορά αυτή επιβεβαιώθηκε με τα τεστ αντισωμάτων. Συγκεκριμένα, στη Νέα Υόρκη στις αρχές

Μαΐου 2020, το 24% του πληθυσμού είχε αντισώματα έναντι του SARS-CoV-2, ποσοστό που είναι μεν σημαντικό, δεν προσεγγίζει όμως το όριο του 70% που απαιτείται για να υπάρξει «ανοσία της αγέλης», όριο όπου οι πιθανότητες μετάδοσης του ιού από άτομο σε άτομο ελαχιστοποιείται. Σε άλλες περιοχές των ΗΠΑ, το αντίστοιχο ποσοστό του πληθυσμού που έχει αντισώματα έναντι του κορωνοϊού είναι μονοψήφιος αριθμός (πχ. 2,5 % στην πολιτεία της Γεωργίας, 3% στο Μισούρι, 3,5% στη Φιλαδέλφεια, 5% στο Κονέκτικατ).

Οι επιδημιολόγοι των ΗΠΑ τονίζουν ότι, απουσία εμβολίου, τα περισσότερα άτομα εξακολουθούν να είναι ευάλωτα στη μόλυνση από τον ιό και η νέα μόδα των «COVID πάρτυ» που αρχίζει να διαδίδεται στις ΗΠΑ είναι μια ιδιαίτερα επικίνδυνη πρακτική. Στα πάρτυ αυτά συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός ατόμων με στόχο να μολυνθούν από τον ιό και να αναπτύξουν ανοσία. Ήδη η εφημερίδα New York Times ανέφερε το θάνατο ενός τριαντάχρονου που συμμετείχε σε «COVID πάρτυ» στο Τέξας.

Παρόλο που ο προστατευτικός ρόλος των αντισωμάτων που αναπτύσσονται έναντι του SARS-CoV-2 είναι ακόμα άγνωστος, τα παραπάνω δεδομένα είναι ανησυχητικά, αφού υποδεικνύουν ότι η ενεργοποίηση του ανοσοποιητικού συστήματος μέσω της παραγωγής και διατήρησης των αντισωμάτων (η χυμική δηλαδή ανοσία) έναντι του νέου κορωνοϊού μπορεί να μην είναι μακροχρόνια στα ασυμπτωματικά άτομα ή σε ασθενείς με ήπια συμπτώματα COVID-19, ομάδες που αποτελούν την πλειοψηφία όσων ήρθαν σε επαφή με τον ιό.

Προς το παρόν είναι δύσκολο να προβλέψουμε εάν μετά τους πρώτους τρεις μήνες, η μείωση των αντισωμάτων συνεχίζεται με τον ίδιο ρυθμό ή ο ρυθμός μείωσής τους επιβραδύνεται, όπως έχει παρατηρηθεί για άλλους κορωνοϊούς. Αυτό που πρέπει όμως να τονιστεί είναι ότι τα προτεινόμενα «διαβατήρια ανοσίας» που βασίζονται στις μετρήσεις αντισωμάτων πιθανά να μην είναι μια ασφαλής πρακτική άρσης των περιοριστικών μέτρων και της κινητικότητας του πληθυσμού, και η «ανοσία της αγέλης» για μείωση του επιπολασμού του ιού είναι μάλλον αδύνατον να επιτευχθεί. Θέτει επίσης σημαντικά ερωτήματα για τη διάρκεια της προστασίας που θα παρέχει ένα εμβόλιο για τον SARS-CoV-2, όταν φυσικά αυτό θα είναι διαθέσιμο.